

14 Filii puellarum compunxerunt eos, & sicut pueros fugientes occiderunt eos: perierunt in prælio a facie Domini Dei mei.

15 Hymnum cantemus Domino, hymnum novum cantemus Deo nostro.

16 Adonai Domine, magnus es tu, & præclarus in virtute tua, & quem superare nemo potest.

* Gen. 1.
Psalm. 37.
9. 17 Tibi serviat omnis creatura tua: * quia dixisti, & facta sunt: misisti spiritum tuum, & creata sunt, & non est, qui resistat voci tuæ.

18 Montes a fundamentis movebuntur cum aquis: petrae, sicut cera, liquecent ante faciem tuam.

19 Qui autem timent te, magni erunt apud te per omnia.

20 Væ genti insurgenti super genus meum: Dominus enim omnipotens vindicabit in eis, in die iudicii visitabit illos:

21 Dabit enim ignem, & vermes in carnes eorum, ut urantur, & sentiant usque in sempiternum.

22 Et factum est post hæc, omnis populus post victoriam venit in Jerusalem adorare Dominum: & mox ut purificati sunt, obtulerunt omnes holocausta, & vota, & repromissiones suas.

23 Porro Judith universa vasa bellica Holofernis, quæ dedit illi populus, & conopœum, quod ipsa sustulerat de cubili ipsius, obtulit in anathema oblivionis.

24 Erat autem populus jucundus secundum faciem sanctorum, & per tres menses gaudium hujus victoriæ celebratum est cum Judith.

25 Post dies autem illos unusquisque rediit in domum suam, & Judith magna facta est in Bethulia, & præclarior erat universæ terræ Israel.

26 Erat etiam virtuti castitas adjuncta, ita ut non cognosceret virum omnibus diebus vitæ suæ, ex quo defunctus est Manasses vir ejus.

27 Erat autem diebus festis procedens cum magna gloria.

28 Mansit autem in domo viri sui annos centum quinque, & dimisit abram suam liberam, & defuncta est ac sepulta cum viro suo in Bethulia.

29 Luxitque illam omnis populus diebus septem.
30 In omni autem spatio vitæ ejus non fuit qui perturbaret Israel, & post mortem ejus annis multis.

31 Dies autem victoriæ hujus festivitatis, ab Hebræis in numero sanctorum dierum accipitur, & colitur a Judæis ex illo tempore usque in presentem diem.

LIBER ESTHER.

CAPUT PRIMUM.

Assuero ad potentie suæ ostentationem toto semestri splendidum celebrante convivium; regina Vasthi accessita venire recusat, ideoque repudiatur: & sapientum consilio edictum promulgatur, ut uxores maritis deserant honorem.

IN diebus Assueri, qui regnavit ab India usque Æthiopiam super centum viginti septem provincias:

2 Quando fedit in folio regni sui, Susan civitas regni ejus exordium fuit.

3 Tertio igitur anno imperii sui fecit grande convivium cunctis principibus, & pueris suis, fortissimis Persarum, & Medorum inclytis, & præfectis provinciarum coram se.

4 Ut ostenderet divitias gloriæ regni sui, ac magnitudinem, atque jactantiam potentie suæ, multo tempore, centum videlicet & octoginta diebus.

5 Cumque implerentur dies convivii, invitavit omnem populum, qui inventus est in Susan, a maximo usque ad minimum: & jussit septem diebus convivium præparari in vestibulo horti, & nemoris, quod regio cultu & manu confitum erat.

6 Et pendebant ex omni parte tentoria aerii

coloris, & carbasini ac hyacinthini, sustentata funibus byssinis, atque purpureis, qui eburneis circulis inferti erant, & columnis marmoreis fulciebantur. Lectuli quoque aurei & argentei, super pavimentum smaragdino & pario stratum lapide, dispositi erant: quod mira varietate pictura decorabat.

7 Bibebant autem, qui invitati erant, aureis poculis, & aliis atque aliis vasis cibi inferebantur. Vinum quoque, ut magnificentia regia dignum erat, abundans, & præcipuum ponebatur.

8 Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum, sed sicut rex statuerat, præponens mensis singulos de principibus suis, ut fumeret unusquisque quod vellet.

9 Vasthi quoque regina fecit convivium fæminarum in palatio, ubi rex Assuerus manere consueverat.

10 Itaque die septimo, cum rex esset hilarior, & post nimiam potationem incaluisse mero, præcepit Maumam, & Bazatha, & Harbona, & Bagatha, & Abgatha, & Zethar, & Charchas, septem eunuchis, qui in conspectu ejus ministrabant,

11 Ut introducerent reginam Vasthi coram rege,posito super caput ejus diademate, ut ostenderet cunctis populis & principibus pulchritudinem illius: erat enim pulchra valde.

12 Quæ renuit, & ad regis imperium, quod per eunuchos mandaverat, venire contempsit. Unde iratus rex, & nimio furore succensus,

13 Interrogavit sapientes, qui ex more regio semper ei aderant, & illorum faciebat cuncta consilio, scientium leges, ac jura majorum:

14 (Erant autem primi & proximi, Charfena, & Sethar, & Admatha, & Tharsis, & Mares, & Marsana, & Mamuchan, septem duces Persarum, atque Medorum, qui videbant faciem regis; & primi post eum residere soliti erant.)

15 Cui sententiæ Vasthi regina subjaceret, quæ Assueri regis imperium, quod per eunuchos mandaverat, facere noluisse.

16 Responditque Mamuchan, audiente rege, atque

atque principibus: Non solum regem læsit regina Vasthi, sed & omnes populos, & principes, qui sunt in cunctis provinciis regis Assueri.

17 Egredietur enim sermo reginæ ad omnes mulieres, ut contemnant viros suos, & dicant: Rex Assuerus jussit, ut regina Vasthi intraret ad eum, & illa noluit.

18 Atque hoc exemplo omnes principum conjuges Persarum atque Medorum, parvipendent imperia maritorum: unde regis justa est indignatio.

19 Si tibi placet, egredietur edictum a facie tua, & scribatur juxta legem Persarum atque Medorum, quam præteriri illicitum est, ut nequaquam ultra Vasthi ingrediatur ad regem, sed regnum illius altera, quæ melior est illa, accipiat.

20 Et hoc in omne (quod latissimum est) provinciarum tuarum divulgetur imperium, & cunctæ uxores tam majorum, quam minorum, deferant maritis suis honorem.

21 Placuit consilium ejus regi, & principibus: fecitque rex juxta consilium Mamuchan,

22 Et misit epistolas ad universas provincias regni sui, ut quæque gens audire & legere poterat, diversis linguis & litteris, esse viros principes ac majores in domibus suis: & hoc per cunctos populos divulgari.

CAPUT II.

Præ cæteris virginibus Assuero quæsitis, Esther neptis occulta Mardochei Judæi placens, regina loco Vasthi facta est, celebrato nuptiarum magnifico convivio, ac datis muneribus. Porro Mardocheus ad ostium palatii manens, eunuchos regi insidiantes prodit, quod factum Mardochei, annualibus inscribitur.

1 **H**IS ita gestis, postquam regis Assueri indignatio deferbuerat, recordatus est Vasthi, & quæ fecisset, vel quæ passa esset:

2 Dixeruntque pueri regis, ac ministri ejus: Quarantur regi puellæ virgines ac speciosæ,

3 Et mittantur, qui considerent per universas provincias puellas speciosas & virgines: & ad-

du.

ducant eas ad civitatem Susan, & tradant eas in domum feminarum sub manu Egei eunuchi, qui est præpositus & custos mulierum regiarum: & accipiant mundum muliebrem, & cætera ad usus necessaria.

4 Et quicumque inter omnes oculus regis placuerit, ipsa regnet pro Vasthi. Placuit sermo regi: & ita, ut suggererant, iussit fieri.

5 Erat vir Judæus in Susan civitate, vocabulo Mardocheus filius Jair, filii Semei, filii Cis, de stirpe Jemini,

6 Qui translatus fuerat de Jerusalem eo tempore, * quo Jechoniam regem Juda Nabuchodonosor rex Babylonis transtulerat.

7 Qui fuit nutritius filia fratris sui Edissæ, quæ altero nomine vocabatur Esther, & utrumque parentem amiserat: pulchra nimis, & decora facie. Mortuusque patre ejus ac matre, Mardocheus sibi eam adoptavit in filiam.

8 Cumque percrebuisset regis imperium, & juxta mandatum illius multæ pulchræ virgines adducerentur Susan, & Egeo traderentur eunuchis; Esther quoque inter cæteras puellas ei tradita est, ut servaretur in numero scaminarum.

9 Quæ placuit ei, & invenit gratiam in conspectu illius. Et præcepit eunuchis, ut acceleraret mundum muliebrem, & traderet ei paries suas, & septem puellas speciosissimas de domo regis, & tam ipsam, quam pedisequas ejus ornaret atque excoleret.

10 Quæ noluit indicare ei populum & patriam suam: Mardocheus enim præceperat ei, ut de hac re omnino reticeret:

11 Qui deambulabat quotidie ante vestibulum domus, in qua electæ virgines servabantur, curam agens salutis Esther, & scire volens, quid ei accideret.

12 Cum autem venisset tempus singularum per ordinem puellarum, ut intrarent ad regem, expletis omnibus, quæ ad cultum muliebrem pertinebant, mensis duodecim vertebatur: ita duntaxat, ut sex mensibus oleo ungerentur myrrhino, & aliis sex quibusdam pigmentis & aromatis uterentur.

13 Ingredientesque ad regem, quidquid postulassent ad ornatum pertinens, accipiebant, & ut eis placuerat, compositæ de triclinio feminarum ad regis cubiculum transibant.

14 Et quæ intraverat vespere, egrediebatur mane, atque inde in secundas aedes deducebatur, quæ sub manu Susagazi eunuchi erant, qui concubinis regis præsidebat: nec habebat potestatem ad regem ultra redeundi, nisi voluisset rex, & eam venire jussisset ex nomine.

15 Evoluta autem tempore per ordinem, instabat dies, quo Esther filia Abihail fratris Mardochei, quam sibi adoptaverat in filiam, deberet intrare ad regem. Quæ non quasi vit muliebrem cultum, sed quæcumque voluit Egeus eunuchus custos virginum, hæc ei ad ornatum dedit. Erat enim formosa valde, & incredibili pulchritudine, omnium oculis gratiosa & amabilis videbatur.

16 Ducta est itaque ad cubiculum regis Assueri mense decimo, qui vocatur Tebeth, septimo anno regni ejus.

17 Et adamavit eam rex plus quam omnes mulieres, habuitque gratiam & misericordiam coram eo super omnes mulieres, & posuit diademata regni in capite ejus, fecitque eam regnare in loco Vasthi.

18 Et iussit convivium præparari permagnificum cunctis principibus, & servis suis, pro conjunctione & nuptiis Esther. Et dedit requiem universis provinciis, ac dona largitus est juxta magnificentiam principalem.

19 Cumque secundo quærerentur virgines & congregarentur, Mardocheus manebat ad januam regis:

20 Necdum prodiderat Esther patriam, & populum suum, juxta mandatum ejus. Quidquid enim ille præcipiebat, observabat Esther: & ita cuncta faciebat, ut eo tempore solita erat, quo eam parvulam nutrebat.

21 Eo igitur tempore, quo Mardocheus ad regis januam morabatur, irati sunt Bagathan, & Thares duo eunuchi regis, qui janitores erant,

&

* 4. Reg.
24. 15.
Infra 11.
3.

& in primo palatii limine præsidebant, volueruntque insurgere in regem, & occidere eum.

22 Quod Mardocheum non latuit, statimque nuntiavit reginæ Esther: & illa regi ex nomine Mardochei, qui ad se rem detulerat.

23 Quæsitum est, & inventum: & appensus est uterque eorum in patibulo. Mandatumque est historiis, & annalibus traditum coram rege.

CAPUT III.

Aman a rege sublimatus præ omnibus Medorum ac Persarum principibus, indignatur quod solus Mardocheus Judæus ipsum non adoret. Quapropter omnium Judæorum interitum ab Assuero impetrat, mittitque ad universas provincias litteras regis annulo signatas, ut tertio decimo die mensis duodecimi universi ubique Judæi occidantur.

1 **P**ost hæc rex Assuerus exaltavit Aman filium Amadathi, qui erat de stirpe Agag: & posuit solium ejus super omnes principes, quos habebat.

2 Cunctique servi regis, qui in foribus palatii versabantur, flectebant genua, & adorabant Aman: sic enim præceperat eis imperator. Solus Mardocheus non flectebat genu, neque adorabat eum.

3 Cui dixerunt pueri regis, qui ad fores palatii præsidebant: Cur præter cæteros non observas mandatum regis?

4 Cumque hoc crebrius dicerent, & ille nollet audire, nuntiaverunt Aman, scire cupientes utrum perseveraret in sententia: dixerat enim eis se esse Judæum.

5 Quod cum audisset Aman, & experimento probasset, quod Mardocheus non flecteret sibi genu, nec se adoraret, iratus est valde,

6 Et pro nihilo duxit in unum Mardocheum mittere manus suas: audierat enim quod esset gentis Judææ. Magisque voluit omnem Judæorum, qui erant in regno Assueri, perdere nationem.

7 Mense primo (cujus vocabulum est Nisan) anno duodecimo regni Assueri, missa est fors in utnam, quæ Hebraice dicitur phur, coram Aman, quo

quo die & quo mense gens Judæorum deberet interfici: & exivit mensis duodecimus, qui vocatur Adar.

8 Dixitque Aman regi Assuero: Est populus per omnes provincias regni tui dispersus, & a se mutuo separatus, novis utens legibus & cæremoniis, insuper & regis scita contemnens. Et optime nosti, quod non expediat regno tuo, ut infollescat per licentiam.

9 Si tibi placet, decerne, ut pereat, & decem millia talentorum appendam arcariis gazæ tuæ.

10 Tulit ergo rex annulum, quo utebatur, de manu sua, & dedit eum Aman filio Amadathi de progenie Agag, hosti Judæorum,

11 Dixitque ad eum: Argentum quod tu polliceris, tuum sit. De populo age, quod tibi placet.

12 Vocatique sunt scribæ regis mense primo Nisan, tertiadecima die ejusdem mensis: & scriptum est, ut jusserrat Aman, ad omnes satrapas regis, & iudices provinciarum, diversarumque gentium, ut quæque gens legere poterat, & audire pro varietate linguarum ex nomine regis Assueri: & litteræ signatæ ipsius annulo

13 Missæ sunt per cursores regis ad universas provincias, ut occiderent atque delerent omnes Judæos, a puero usque ad senem, parvulos, & mulieres, uno die, hoc est, tertio decimo mensis duodecimi, qui vocatur Adar, & bona eorum diriperent.

14 Summa autem epistolarum hæc fuit, ut omnes provinciæ scirent, & pararent se ad prædictam diem.

15 Festinabant cursores, qui missi erant, regis imperium implere. Statimque in Susa pependit edictum, rege & Aman celebrante convivium, & cunctis Judæis, qui in urbe erant, stentibus.

CAPUT IV.

Luctus Mardochei ac reliquorum Judæorum ob peritum ipsis interitum. Esther autem, ut jussu Mardochei Judæorum neci occurrat, & non vocata ad regem ingrediatur, jubet cum jejunio pro se triduo orari, idem ipsa faciente cum suo genere.

1 Quæ

1 Quæ cum audisset Mardocheus, scidit vestimenta sua, & indutus est sacco, spargens cinerem capiti: & in platea mediæ civitatis voce magna clamabat, ostendens amaritudinem animi sui.

2 Et hoc ejulatu usque ad fores palatii gradiens. Non enim erat licitum indutum sacco aulam regis intrare.

3 In omnibus quoque provinciis, oppidis, ac locis, ad quæ crudele regis dogma pervenerat, plandus ingens erat apud Judæos, jejunium, ululatus, & fletus, sacco & cinere multis pro fratre utentibus.

4 Ingressæ autem sunt puellæ Esther, & eunuchi, nunciaveruntque ei. Quod audiens consternata est: & vestem misit, ut ablato sacco induerent eum: quam accipere noluit.

5 Accitoque Athach eunuchus, quem rex ministrum ei dederat, præcepit ei, ut iret ad Mardocheum, & disceret ab eo, cur hoc faceret.

6 Egressusque Athach, ivit ad Mardocheum stantem in platea civitatis, ante ostium palatii:

7 Qui indicavit ei omnia, quæ acciderant, quomodo Aman promississet, ut in thesauros regis pro Judæorum nece inferret argentum.

8 Exemplar quoque edicti, quod pendebat in Susan, dedit ei, ut reginæ ostenderet, & merneret eam, ut intraret ad regem, & deprecaretur eum pro populo suo.

9 Regressus Athach, nuntiavit Esther omnia, quæ Mardocheus dixerat.

10 Quæ respondit ei, & jussit, ut diceret Mardocheo:

11 Omnes servi regis, & cuncta, quæ sub ditione ejus sunt, norunt provinciæ, quod sive vir, sive mulier non vocatus, interius atrium regis intraverit, absque ulla cunctatione statim interficiatur: nisi forte rex auream virgam ad eum tetenderit pro signo clementiæ, atque ita possit vivere. Ego igitur quomodo ad regem intrare potero, quæ triginta jam diebus non sum vocata ad eum?

12 Quod cum audisset Mardocheus,

13 Rur-

13 Rursum mandavit Esther, dicens: Ne putēs quod animam tuam tantum liberēs, quia in domo regis es præ cunctis Judæis:

14 Si enim nunc filueris, per aliam occasionem liberabuntur Judæi: & tu, & domus patris tui peribitis. Et quis novit utrum idcirco ad regnum veneris, ut in tali tempore parareris?

15 Rursumque Esther hæc Mardocheo verba mandavit:

16 Vade & congrega omnes Judæos, quos in Susan repperis, & orate pro me. Non comedatis, & non bibatis tribus diebus, & tribus noctibus: & ego cum ancillis meis similiter jejunabo, & tunc ingrediar ad regem contra legem faciens, non vocata, tradenque me morti & periculo.

17 Ivit itaque Mardocheus, & fecit omnia, quæ ei Esther præceperat.

CAPUT V.

Esther contempto vitæ periculo ad regem ingressa postulat, ut cum Aman ad suum veniat convivium, in quo ab exhilarato rege de sua petitione interrogata, rursum utrumque ad sequentis diei convivium invitat; interea Aman indignatus se a Mardocheo non honorari, cruce illi parat.

1 Die autem tertio induta est Esther regalibus vestimentis, & stetit in atrio domus reginæ, quod erat interius, contra basilicam regis: at ille sedebat super solium suum in consistorio palatii contra ostium domus:

2 Cumque vidisset Esther reginam stantem, placuit oculis ejus, & extendit contra eam virgam auream, quam tenebat manu. Quæ accedens, osculata est summitatem virgæ ejus.

3 Dixitque ad eam rex: Quid vis Esther regina? quæ est petitio tua? etiam si dimidiam partem regni petieris, dabitur tibi.

4 At illa respondit: Si regi placet, obsecro, ut venias ad me hodie, & Aman tecum ad convivium, quod paravi.

5 Statimque rex: Vocate, inquit, cito Aman ut Esther obediat voluntati. Venerunt itaque

Tom. III.

H

rex

rex & Aman ad convivium, quod eis regina paraverat.

6 Dixitque ei rex, postquam vinum biberat abundanter: Quid petis ut detur tibi? & pro qua re postulas? etiam si dimidiam partem regni mei petieris, impetrabis.

7 Cui respondit Esther: Petitio mea, & preces sunt istæ:

8 Si inveni in conspectu regis gratiam, & si regi placet, ut det mihi quod postulo, & meam impleat petitionem: veniat rex & Aman ad convivium quod paravi eis, & cras aperiatur regi voluntatem meam.

9 Egressus est itaque illo die Aman lætus & alacer. Cumque vidisset Mardocheum sedentem ante fores palatii, & non solum non assurrexisse sibi, sed nec motum quidem de loco sessionis suæ, indignatus est valde:

10 Et dissimulata ira, reversus in domum suam, convocavit ad se amicos suos, & Zares uxorem suam:

11 Et exposuit illis magnitudinem divitiarum suarum, filiorumque turbam, & quanta eum gloria super omnes principes & servos suos rex elevasset.

12 Et post hæc ait: Regina quoque Esther nullum alium vocavit ad convivium cum rege præter me: apud quam etiam cras cum rege pransurus sum.

13 Et cum hæc omnia habeam, nihil me habere puto, quandiu video Mardocheum Judæum sedentem ante fores regias.

14 Responderuntque ei Zares uxor ejus, & cæteri amici: Jube parari excellentem trabem, habentem altitudinis quinquaginta cubitos, & die mane regi, ut appendatur super eam Mardocheus, & sic ibis cum rege lætus ad convivium. Placuit ei consilium, & jussit excellentem parari crucem.

CAPUT VI.

Rex in lætissimis sibi nocte amabilibus Mardochei fidelitatem in detectis adversus regem eunuchorum

in-

insidiis reperiens, jubet ipsum ut secundum a rege, per Aman capitalem ipsius hostem honorari,

1 **N**Octem illam duxit rex insomnem, jussitque sibi afferri historias & annales priorum temporum. Quæ cum illo præsenare legerentur,

2 Ventum est ad illum locum, ubi scriptum erat, quomodo nuntiasset Mardocheus insidias Bagathan, & Thares eunuchorum, regem Assuerum jugulare cupientium.

3 Quod cum audisset rex: ait: Quid pro hac fide honoris ac præmii Mardocheus consecutus est? Dixerunt ei servi illius ac ministri: Nihil omnino mercedis accepit.

4 Statimque rex, Quis est, inquit, in atrio? Aman quippe interius atrium domus regis intraverat, ut suggereret regi, & juberet Mardocheum affigi patibulo, quod ei fuerat præparatum.

5 Responderunt pueri: Aman stat in atrio. Dixitque rex: Ingrediatur.

6 Curaque esset ingressus, ait illi: Quid debet fieri viro, quem rex honorare desiderat? Cogitans autem in corde suo Aman, & reputans quod nullum alium rex, nisi se, vellet honorare,

7 Respondit: Homo, quem rex honorare cupit,

8 Debet indui vestibus regiis, & imponi super equum, qui de sella regis est, & accipere regium diadema super caput suum,

9 Et primus de regiis principibus ac tyrannis teneat equum ejus, & per plateam civitatis incedens clamet, & dicat: Sic honorabitur, quemcumque voluerit rex honorare.

10 Dixitque ei rex: Festina, & sumpta stola & equo, fac, ut locurus es, Mardocheo Judæo, qui sedet ante fores palatii. Cave, ne quidquam de his, quæ locutus es, prætermittas.

11 Tulit itaque Aman stolam & equum, indutumque Mardocheum in platea civitatis, & impositum equo præcedebat, atque clamabat: Hoc honore condignus est, quemcumque rex voluerit honorare.

12 Reversusque est Mardocheus ad januam palatii: & Aman festinavit ire in domum suam, iugens & aperto capite:

H 2

13

13 Narravitque Zares uxori suæ, & amicis omnia, quæ evenissent sibi. Cui responderunt sapientes, quos habebat in consilio, & uxor ejus: Si de femine Judæorum est Mardocheus, ante quem cadere cœpisti, non poteris ei resistere, sed cades in conspectu ejus.

14 Adhuc illis loquentibus, venerunt eunuchi regis, & cito eum ad convivium, quod regina paraverat, pergere compulerunt.

CAPUT VII.

Esther convivio regem jam exhilaratum pro sua & populi sui vita precatur, & Aman Judæorum adversarium accusat, quem rex in cruce ab illo parata Mardocheo suspendi jubet.

1 Intravit itaque rex & Aman, ut biberent cum regina.

2 Dixitque ei rex etiam secunda die, postquam vino incaluerat: Quæ est petitio tua Esther, ut detur tibi? & quid vis fieri? etiamsi dimidiam partem regni mei petieris, impetrabis.

3 Ad quem illa respondit: Si inveni gratiam in oculis tuis, o rex, & si tibi placet, dona mihi animam meam, pro qua rogo, & populum meum, pro quo obsecro.

4 Traditi enim fumus ego & populus meus, ut conteramur, jugulemur, & pereamus. Atque utinam in servos & famulas venderemur: esset tolerabile malum, & gemens tacerem; nunc autem hostis noster est, cujus crudelitas redundat in regem.

5 Respondensque rex Assuerus ait: Quis est iste, & cujus potentiæ, ut hæc audeat facere?

6 Dixitque Esther: Hostis & inimicus noster pessimus iste est Aman. Quod ille audiens, illico obstupuit, vultum regis ac reginæ ferre non sustinens.

7 Rex autem iratus furrexit, & de loco convivii intravit in hortum arboribus confitum. Aman quoque furrexit, ut rogaret Esther reginam pro anima sua, intellexit enim a rege sibi paratum malum.

8 Qui cum reversus esset de horto nemoribus con-

consulto, & intrasset convivii locum, reperit Aman super lectulum corruisse, in quo jacebat Esther, & ait: Etiam reginam vult opprimere, me præsentem, in domo mea. Necdum verbum de ore regis exierat, & statim, operuerunt faciem ejus.

9 Dixitque Harbona, unus de eunuchis, qui stabant in ministerio regis: En lignum, quod paraverat Mardocheo, qui locutus est pro rege, stat in domo Aman, habens altitudinis quinquaginta cubitos. Cui dixit rex: Appendite eum in eo.

10 Suspendus est itaque Aman in patibulo, quod paraverat Mardocheo: & regis ira quievit.

CAPUT VIII.

Esther suffecto Mardocheo in locum Amanis, impetrat a rege, ut ferales & veteres Aman litteras novis irretet, & Judæis securitatem, & ut se de suis inimicis ulciscantur, unde maxima ubique lætitia exoritur.

1 De illo dedit rex Assuerus Esther reginæ domum Aman adversarii Judæorum, & Mardocheus ingressus est ante faciem regis. Confessa est enim ei Esther, quod esset patruus suus.

2 Tulitque rex anulum, quem ab Aman recipi jusserat, & tradidit Mardocheo. Esther autem constituit Mardocheum super domum suam.

3 Nec his contenta, procidit ad pedes regis, flevitque & locuta ad eum oravit, ut malitiam Aman Agagitæ, & machinationes ejus pessimas, quas excogitaverat contra Judæos, juberet irritas fieri.

4 At ille ex more sceptrum aureum protendit manu, quo signum clementiæ monstrabatur: illaque confurgens stetit ante eum.

5 Et ait: Si placet regi, & si inveni gratiam in oculis ejus, & deprecatio mea non ei videtur esse contraria, obsecro, ut novis epistolis, veteres Aman litteræ, insidiatoris & hostis Judæorum, quibus eos in cunctis regis provinciis perire præceperat, corrigantur.

6 Quomodo enim potero sustinere necem & interfectionem populi mei?

7 Responditque rex Assuerus Esther reginæ, & Mardocheo Judæo: Domum Aman concessi Esther, & ipsum jussi affigi cruci, quia ausus est manum mittere in Judæos.

8 Scribite ergo Judæis, sicut vobis placet, regis nomine, signantes litteras annulo meo. Hæc enim consuetudo erat, ut epistolis, quæ ex regis nomine mittebantur, & illius annulo signata erant, nemo auderet contradicere.

9 Accitisque scribis & librariis regis (erat autem tempus tertii mensis, qui appellatur Sibani) vigesima & tertia die illius scriptæ sunt epistolæ, ut Mardocheus voluerat, ad Judæos, & ad principes, procuratoresque & iudices, qui centum viginti septem provinciis, ab India usque ad Æthiopiæ præsidebant; provinciæ atque provinciæ, populo & populo, juxta linguas & litteras suas, & Judæis, prout legere poterant, & audire.

10 Ipseque epistolæ, quæ regis nomine mittebantur, annulo ipsius obsignatæ sunt, & missæ per veredarios: qui per omnes provincias discurrentes, veteres litteras novis nuntiis prævererent.

11 Quibus imperavit rex, ut convenirent Judæos per singulas civitates, & in unum præciperent congregari, ut starent pro animabus suis, & omnes inimicos suos cum conjugibus ac liberis & universis domibus interficerent atque deleverent, & spolia eorum diriperent.

12 Et constituta est per omnes provincias ultionis dies, id est, tertia decima mensis duodecimi Adar.

13 Summaque epistolæ hæc fuit, ut in omnibus terris ac populis, qui regis Assueri subiacebant imperio, notum fieret, paratos esse Judæos ad capiendam vindictam de hostibus suis.

14 Egressique sunt veredarii celeres nuntia perferentes, & edictum regis pependit in Susan.

15 Mardocheus autem de palatio, & de conspectu regis egrediens, fulgebat vestibus regiis, hyacinthinis videlicet & aereis, coronam auream portans in capite, & amictus serico pallio atque purpureo. Omnisque civitas exultavit, atque lætata est.

16 Judæis autem nova lux oriri visa est, gaudium, honor, & tripudium.

17 Apud omnes populos, urbes, atque provincias, quocumque regis iussa veniebant, mira exultatio, epulæ atque convivia, & festus dies: in tantum ut plures alterius gentis & sectæ eorum religioni & cæremoniis jungerentur. Grandis enim cunctos Judaici nominis terror invaserat.

CAPUT IX.

Judæi passim hostes suos eodem die quem ipsi Judæorum cadi præstituerant, trucidant, & suspensis decem filiis Aman, diem Phurim, hoc est Sortium, perpetuo solemnem Mardocheus instituit.

1 **I**gitur duodecimi mensis, quem Adar vocari ante jam diximus, tertiadecima die, quando cunctis Judæis interfectio parabatur, & hostes eorum inhiabant sanguini, versa vice Judæi superiores esse cœperunt, & se de adversariis vindicare.

2 Congregatique sunt per singulas civitates, oppida, & loca, ut extenderent manum contra inimicos, & persecutores suos. Nullusque ausus est resistere, eo quod omnes populos magnitudinis eorum formido penetrarat.

3 Nam & provinciarum iudices, & duces, & procuratores, omnique dignitas, quæ singulis locis ac operibus præerat, extollebant Judæos timore Mardochei:

4 Quem principem esse palatii, & plurimum posse cognoverant: fama quoque nominis ejus crescebat quotidie, & per cunctorum ora volitabat.

5 Itaque percusserunt Judæi inimicos suos plaga magna, & occiderunt eos, reddentes eis, quod sibi paraverant facere:

6 In tantum, ut etiam in Susan quingentos viros interficerent, extra decem filios Aman Agagitæ hostis Judæorum: quorum ista sunt nomina:

7 Pharsandata, & Delphon, & Elphata,

8 Et Phorata, & Adalia, & Aridatha,

9 Et Phermesta, & Arisai, & Aridai, & Jezatha.

10 Quos cum occidissent, prædas de substantiis eorum tangere noluerunt.

11 Statimque numerus eorum, qui occisi erant in Susan, ad regem relatus est.

12 Qui dixit reginæ: In urbe Susan interfece- runt Judæi quingentos viros, & alios decem filios Aman: quantam putas eos exercere cædem in univèrsis provinciis? Quid ultra postulas, & quid vis, ut fieri jubeam?

13 Cui illa respondit: Si regi placet, detur potestas Judæis, ut sicut fecerunt hodie in Susan, sic & cras faciant, & decem filii Aman in patibulis suspendantur.

14 Præcepitque rex, ut ita fieret. Statimque in Susan pependit edictum, & decem filii Aman suspensi sunt.

15 Congregatis Judæis quartadecima die mensis Adar, interfecti sunt in Susan trecenti viri: nec eorum ab illis direpta substantia est.

16 Sed & per omnes provincias, quæ ditioni regis subiacebant, pro animabus suis steterunt Judæi, interfectis hostibus ac persecutoribus suis: in tantum ut septuaginta quinque millia occisorum impleverunt, & nullus de substantiis eorum quidquam contingeret.

17 Dies autem tertius decimus, mensis Adar primus apud omnes interfectionis fuit, & quarta decima die cædere desierunt. Quem constituerunt esse solemnem, ut in eo omni tempore deinceps vacarent epulis, gaudio atque conviviiis.

18 At hi, qui in urbe Susan cædem exercuerant, tertio decimo & quarto decimo die ejusdem mensis in cæde versati sunt: quinto decimo autem die percutere desierunt. Et idcirco eundem diem constituerunt solemnem epularum atque lætitiæ.

19 Hi vero Judæi, qui in oppidis non mutatis ac villis morabantur, quartum decimum diem mensis Adar conviviorum & gaudii decreverunt, ita ut exultent in eo, & mittant sibi mutuo partes epularum & ciborum.

20 Scripsit itaque Mardocheus omnia hæc, & litteris comprehensa misit ad Judæos, qui in omnibus regis provinciis morabantur, tam in vicino positus, quam procul.

21 Ut quartam decimam & quintam decimam diem mensis Adar pro festis susciperent, & reverte- tente semper anno solemni celebrarent honore:

22 Quia in ipsis diebus se ulti sunt Judæi de inimicis suis, & luctus atque tristitia in hilaritatem gaudiumque conversa sunt, essentque dies isti epularum atque lætitiæ, & mitterent sibi invicem ciborum partes, & pauperibus munuscula largirentur.

23 Susceperuntque Judæi in solemnem ritum cuncta, quæ eo tempore facere cœperant, & quæ Mardocheus litteris facienda mandaverat.

24 Aman enim, filius Amadathi stirpis Agag, hostis & adversarius Judæorum, cogitavit contra eos malum, ut occideret illos, atque dele- ret: & misit phur, quod nostra lingua vertitur in sortem.

25 Et postea ingressa est Esther ad regem, obsecrans ut conatus ejus, litteris regis irriti fierent: & malum, quod contra Judæos cogitave- rat, reverteretur in caput ejus. Denique & ipsum & filios ejus affixerunt cruci.

26 Atque ex illo tempore dies isti appellati sunt phurim, id est sortium: eo quod phur, id est fors, in urnam missa fuerit. Et cuncta, quæ gesta sunt, epistolæ, id est, libri hujus volumine continentur:

27 Quæque suffinnerunt, & quæ deinceps im- mutata sunt, susceperunt Judæi super se & se- men suum, & super cunctos, qui religioni eo- rum voluerunt copulari, ut nulli liceat duos hos dies absque solemnitate transigere; quos scri- ptura testatur, & certa experunt tempora, an- nis sibi jugiter succedentibus.

28 Isti sunt dies, quos nulla unquam delebit oblivio: & per singulas generationes cunctæ in toto orbe provinciæ celebrabunt: nec est ulla civitas, in qua dies phurim, id est sortium, non observentur a Judæis, & ab eorum progenie, quæ his cæremoniis obligata est.

29 Scripseruntque Esther regina filia Abihail, & Mardocheus Judæus etiam secundam epistolam, ut omni studio dies ista solemnis sanciretur in posterum.

30 Et miserunt ad omnes Judæos, qui in centum vigintiseptem provinciis regis Assueri versabantur, ut haberent pacem, & susciperent veritatem.

31 Observantes dies Sortium, & suo tempore cum gaudio celebrarent: sicut constituerant Mardocheus & Esther, & illi observanda susceperunt a se, & a femine suo, jejunia & clamores, & Sortium dies,

32 Et omnia, quæ libri hujus, qui vocatur Esther, historia continentur.

CAPUT X.

Somnii Mardochei declaratio, de reducio Judæorum populo in libertatem.

1 **R**ex vero Assuerus omnem terram, & cunctas maris insulas fecit tributarias:

2 Cujus fortitudo & imperium, & dignitas atque sublimitas, qua exaltavit Mardocheum, scripta sunt in libris Medorum, atque Persarum:

3 Et quomodo Mardocheus Judaici generis secundus a rege Assuero fuerit: & magnus apud Judæos, & acceptabilis plebi fratrum suorum, quærens bona populo suo, & loquens ea, quæ ad pacem feminis sui pertinerent.

Quæ habentur in Hebræo plena fide expressi. Hæc autem, quæ sequuntur, scripta reperi in editione vulgata, quæ Græcorum lingua & litteris continentur: & interim post finem libri hoc capitulum ferebatur: quod juxta consuetudinem nostram obelo, id est veru, prænotavimus.

4 Dixitque Mardocheus: A Deo facta sunt ista.

5 Recordatus sum somnii, quod videram, hæc eadem significantis: nec eorum quidquam irritum fuit.

6 Parvulus fons, qui crevit in fluvium, & in lucem, solemque conversus est, & in aquas plurimas redundavit: Esther est, quam rex accepit uxorem, & voluit esse reginam.

7 Duo autem dracones: ego sum, & Aman.

8 Gentes quæ convenerant: hi sunt, qui conati sunt delere nomen Judæorum.

9 Gens autem mea: Israel est, quæ clamavit ad

ad Dominum, & salvum fecit Dominus populum suum: liberavitque nos ab omnibus malis, & fecit signa magna atque portentosa inter Gentes:

10 Et duas sortes esse præcepit, unam Populi Dei, & alteram cunctarum Gentium.

11 Venitque utraque fors in statutum ex illo jam tempore diem coram Deo universis gentibus:

12 Et recordatus est Dominus populi sui, ac misertus est hæreditatis suæ.

13 Et observabuntur dies isti in mense Adar, quarta decima, & quinta decima die ejusdem mensis, cum omni studio, & gaudio in unum cœtum populi congregati, in cunctas deinceps generationes populi Israel.

CAPUT XI.

Somnium Mardochei.

1 **A**nno quarto regnantibus Ptolemæo, & Cleopatra, attulerunt Dositheus, qui se Sacerdotem, & Levitici generis ferebat, & Ptolemæus filius ejus, hanc epistolam phurim, quam dixerunt interpretatum esse Lyfimachum Ptolemæi filium in Jerusalem.

Hoc quoque principium erat in editione vulgata, quod nec in Hebræo, nec apud ullum fertur interpretum.

2 Anno secundo, regnante Artaxerxe maximo, prima die mensis Nisan, vidit somnium Mardocheus filius Jairi, filii Semei, filii Cis, de tribu Benjamin:

3 Homo Judæus, qui habitabat in urbe Susis, vir magnus, & inter primos aulæ regiæ.

4 * Erat autem de eo numero captivorum, quos transtulerat Nabuchodonosor rex Babylonis de Jerusalem cum Jechonia rege Juda:

5 Et hoc ejus somnium fuit: Apparuerunt voces, & tumultus, & tonitrua, & terræmotus, & conturbatio super terram:

6 Et ecce duo dracones magni, paratique contra se in prælium.

7 Ad quorum clamorem cunctæ concitatae sunt nationes, ut pugnarent contra gentem justiorum.

8 Fuitque dies illa tenebrarum & discriminis,

tri.

* 4 Reg.
4. 15.
Supra 2.
6.

tribulationis & angustiae, & ingens formido super terram.

9 Conturbataque est gens iustorum timentium mala sua, & preparata ad mortem.

10 Clamaveruntque ad Deum: & illis vociferantibus, fons parvus crevit in fluvium maximum, & in aquas plurimas redundavit.

11 Lux & sol ortus est, & humiles exaltati sunt, & devoraverunt inclytos.

12 Quod cum vidisset Mardocheus, & surrexisset de strato, cogitabat, quid Deus facere vellet: & fixum habebat in animo scire cupiens, quid significaret somnium.

CAPUT XIII.

Manifestatio insidiarum eunuchorum in regem a Mardocheo, ex secundo capite repetita.

Supra 2.
21. & 6.
2.

1 **M**Orabatur autem eo tempore in aula regis cum Bagatha & Thara eunuchis regis, qui janitores erant palatii.

2 Cumque intellexisset cogitationes eorum, & curas diligentius pervidisset, didicit quod conarentur in regem Artaxerxem manus mittere, & nuntiavit super eo regi.

3 Qui de utroque, habita quaestione, confesos iussit duci ad mortem.

4 Rex autem quod gestum erat, scripsit in commentariis: sed & Mardocheus rei memoriam litteris tradidit.

5 Praecipitque ei rex, ut in aula palatii moreretur, datis ei pro delatione muneribus.

6 Aman vero filius Amadathi Bugæus, erat gloriosissimus coram rege, & voluit nocere Mardocheo, & populo ejus pro duobus eunuchis regis, qui fuerant interfecti.

Hucusque proœmium.

Quæ sequuntur in eo loco posita erant, ubi scriptum est in volumine,

Et diripuērunt bona, vel substantias eorum.

Quæ in sola vulgata editione reperimus.
Epistolæ autem hoc exemplar fuit.

CA-

CAPUT XIII.

Exemplar epistolæ regiae, quam misit Aman ad principes provinciarum super cæde Judæorum, & Mardochei oratio pro eorum liberatione.

1 **R**EX maximus Artaxerxes ab India usque Æthiopiam, centum viginti septem provinciarum principibus, & ducibus, qui ejus imperio subjecti sunt, salutem.

2 Cum plurimis gentibus imperarem, & universum orbem meæ ditioni subjugassem, volui nequaquam abuti potentiæ magnitudine, sed clementia & lenitate gubernare subiectos, ut absque ullo terrore vitam silentio transigentes, optata cunctis mortalibus pace fruerentur.

3 Quærente autem me a consiliariis meis, quomodo posset hoc impleri, unus qui sapientiâ & fide cæteros præcellebat, & erat post regem secundus, Aman nomine,

4 Indicavit mihi in toto orbe terrarum populum esse dispersum, qui novis uteretur legibus, & contra omnium Gentium consuetudinem faciens, Regum jussa contemneret, & universarum concordiam nationum sua dissensione violaret.

5 Quod cum didicissemus, videntes unam gentem rebellem adversus omne hominum genus perverfis uti legibus, nostrisque jussionibus contraire, & turbare subjectarum nobis provinciarum pacem atque concordiam,

6 Jussimus ut quoscumque Aman, qui omnibus provinciis præpositus est, & secundus a rege, & quem patris loco colimus, monstraverit, cum conjugibus ac liberis deleantur ab inimicis suis, nullusque eorum misereatur quarta decima die duodecimi mensis Adar anni præsentis:

7 Ut nefarii homines uno die ad inferos descendentes, reddant imperio nostro pacem, quam turbaverant.

Hucusque exemplar epistolæ.

Quæ sequuntur, post eum locum scripta reperi, ubi legitur,

Pergensque Mardocheus, fecit omnia quæ ei mandaverat Esther.

Nec

*Nec tamen habentur in Hebraico, & apud nul-
lum penitus feruntur interpretum.*

8 Mardochæus autem deprecatus est Domi-
num, memor omnium operum ejus,

9 Et dixit: Domine Domine rex omnipotens,
in ditione enim tua cuncta sunt posita, & non
est qui possit tuæ resistere voluntati, si deereve-
ris salvare Israel.

10 Tu fecisti cælum & terram, & quidquid
cœli ambitu continetur.

11 Dominus omnium es, nec est, qui resistat
majestati tuæ.

12 Cuncta nosti, & scis, quia non pro super-
bia & contumelia, & aliqua gloriæ cupiditate
fecerim hoc, ut non adorarem Aman superbis-
simum,

13 (Libenter enim pro salute Israel etiam ve-
stigia pedum ejus deosculari paratus essem.)

14 Sed timui, ne honorem Dei mei transferrem
ad hominem, & ne quemquam adorarem, ex-
cepto Deo meo.

15 Et nunc Domine rex Deus Abraham mise-
rere populi tui, quia volunt nos inimici nostri
perdere, & hæreditatem tuam delere.

16 Ne despicias partem tuam, quam redemi-
sti tibi de Ægypto.

17 Exaudi deprecationem meam, & propitius
esto forti & funiculo tuo, & converte luctum
nostrum in gaudium, ut viventes laudemus no-
men tuum Domine, & ne claudas ora te canentium.

18 Omnis quoque Israel pari mente, & obse-
ratione clamavit ad Dominum, eo quod eis cer-
ta mors impenderet.

CAPUT XIV.

*Plangit Esther, Deum in spiritu humilitatis
obsecrans.*

1 **E**sther quoque regina confugit ad Domi-
num, pavens periculum, quod imminabat.

2 Cumque deposuisset vestes regias, fletibus
& luctui apta indumenta suscepit, & pro unguen-
tis variis, cinere & fletore implevit caput, &
corpus suum humiliavit jejuniis: omniaque loca,
in

in quibus antea lætari consueverat, crinium la-
ceratione complexit.

3 Et deprecabatur Dominum Deum Israel, di-
cens: Domine mi, qui rex noster es solus, ad-
juva me solitariam, & cujus præter te nullus est
auxiliator alius.

4 Periculum meum in manibus meis est.

5 * *Audivi a patre meo, quod tu Domine tu-
lisses Israel de cunctis Gentibus, & patres nos-
tros ex omnibus retro majoribus suis, ut possi-
deres hæreditatem sempiternam, fecistisque eis
sicut locutus es.* *Deus. 4. 20. 34.
& 32. 9.*

6 Peccavimus in conspectu tuo, & idcirco tra-
didisti nos in manus inimicorum nostrorum:

7 Coluimus enim deos eorum. Justus es Do-
mine:

8 Et nunc non eis sufficit, quod durissima nos
opprimunt servitute, sed robur manuum suarum,
idolorum potentie deputantes,

9 Volunt tua mutare promissa, & delere hæ-
reditatem tuam, & claudere ora laudantium te,
atque extinguere gloriam templi & altaris tui.

10 Ut aperiant ora Gentium, & laudent ido-
lorum fortitudinem, & prædicent carnalem re-
gem in sempiternum.

11 Ne tradas Domine sceptrum tuum his, qui
non sunt, ne rideant ad ruinam nostram: sed
converte consilium eorum super eos, & eum,
qui in nos cepit favere, disperde.

12 Memento Domine, & ostende te nobis in
tempore tribulationis nostræ, & da mihi fidu-
ciam Domine rex deorum, & universæ potestatis:

13 Tribue sermonem compositum in ore meo
in conspectu leonis, & transfer cor illius in odium
hostis nostri, ut & ipse pereat, & cæteri, qui
ei consentiunt.

14 Nos autem libera manu tua, & adjuva me,
nullum aliud auxilium habentem, nisi te, Do-
mine, qui habes omnium scientiam,

15 Et nosti, quia oderim gloriam iniquorum,
& detester cubile incircumcisorum, & omnis
alienigenæ.

16 Tu scis necessitatem meam, quod abomi-
ner

ner signum superbiæ & gloriæ meæ, quod est super caput meum in diebus ostentationis meæ, & detester illud quasi panem menstruatæ, & non portem in diebus silentii mei,

17 Et quod non comederim in mensa Aman, nec mihi placuerit convivium regis, & non biberim vinum libaminum:

18 Et nunquam lætata sit ancilla tua, ex quo huc translata sum usque in præsentem diem, nisi in te Domine Deus Abraham,

19 Deus fortis super omnes, exaudi vocem eorum, qui nullam aliam spem habent, & libera nos de manu iniquorum: & erue me a timore meo.

CAPUT XV.

Mandante Mardochoæ, intrat Esther ad regem, vultu illius exterrita.

Hæc quoque addita reperi in editione vulgata.

1 **E**T mandavit ei (haud dubium quin esset Mardochoæus) ut ingrederetur ad regem, & rogaret pro populo suo, & pro patria sua.

2 Memorare (inquit) dierum humilitatis tuæ, quomodo nutrita sis in manu mea, quia Aman secundus a rege locutus est contra nos in mortem:

3 Et tu invoca Dominum, & loquere regi pro nobis, & libera nos de morte.

Necnon & ista quæ subdita sunt.

4 Die autem tertio deposuit vestimenta ornatus sui, & circumdata est gloria tua.

5 Cumque regio fulgeret habitu, & invocasset omnium regem & salvatorem Deum, assumpsit duas famulas,

6 Et super unam quidem innitebatur, quasi præ deliciis & nimia teneritudine corpus suum ferre non sustinens:

7 Altera autem famularum sequebatur dominam, defluentia in humum indumenta sustentans.

8 Ipsa autem roseo colore vultum perfusa, & gratis ac nitentibus oculis, tristem celabat animum, & nimio timore contractum.

9 Ingredita igitur cuncta per ordinem ostia, stetit

tit contra regem, ubi ille residebat super folium regni sui, indutus vestibus regis, auroque fulgens, & pretiosis lapidibus, eratque terribilis aspectu.

10 Cumque elevasset faciem, & ardentibus oculis furorem pectoris indicasset, regina corruit, & in pallorem colore mutato, lassum super ancillulam reclinavit caput.

11 Convertitque Deus spiritum regis in mansuetudinem, & festinus ac metuens exilivit de folio, & sustentans eam ulnis suis, donec rediret ad se, his verbis blandiebatur:

12 Quid habes Esther? Ego sum frater tuus, noli metuere.

13 Non morieris: non enim pro te, sed pro omnibus hæc lex constituta est.

14 Accede igitur, & tange sceptrum.

15 Cumque illa reciceret, tulit auream virgam, & posuit super collum ejus, & osculatus est eam, & ait: Cur mihi non loqueris?

16 Quæ respondit: Vidi te, domine, quasi Angelum Dei, & conturbatum est cor meum præ timore gloriæ tuæ.

17 Valde enim mirabilis es, domine, & facies tua plena est gratiarum.

18 Cumque loqueretur, rursus corruit, & pæne examinata est.

19 Rex autem turbabatur, & omnes ministri ejus consolabantur eam.

CAPUT XVI.

Assueri epistola pro Judæorum salute cum inimicorum suorum interemptione, ad singulas regni provincias, irritando epistolam missam ab Aman.

Exemplar epistolæ regis Artaxerxis, quam pro Judæis ad totas regni sui provincias misit: quod & ipsum in Hebraico volumine non habetur.

1 **R**EX magnus Artaxerxes ab India usque *Æ. Suprà it.* thio-
piam centum vigintiseptem provincia-
rum ducibus ac principibus, qui nostræ jussioni obediunt, salutem dicit.

2 Multi bonitate principum & honore, qui in eos collatus est, abusi sunt in superbiam:

3 Et non solum subjectos regibus nituntur opprimere, sed datam sibi gloriam non ferentes, in ipsos, qui dederunt, moliuntur insidias.

4 Nec contenti sunt gratias non agere beneficiis, & humanitatis in se jura violare, sed Dei quoque cuncta cernentis arbitrantur se posse fugere sententiam.

5 Et in tantum vesaniæ proruperunt, ut eos, qui credita sibi officia diligenter observant, & ita cuncta agunt, ut omnium laude digni sint, mendaciorum cuniculis conentur subvertere,

6 Dum aures principum simplices, & ex sua natura alios æstimantes, callida fraude decipiunt.

7 Quæ res & ex veteribus probatur historiis, & ex his, quæ geruntur quotidie, quomodo malis quorundam suggestionibus regum studia depraventur.

8 Unde providendum est paci omnium provinciarum.

9 Nec putare debetis, si diversa jubeamus, ex animi nostri venire levitate, sed pro qualitate & necessitate temporum, ut reipublicæ poscit utilitas, ferre sententiam.

10 Et ut manifestius, quod dicimus, intelligatis, * Aman filius Amadathi, & animo & gente Macedo, alienusque a Persarum sanguine, & pietatem nostram sua crudelitate commaculans, peregrinus a nobis susceptus est.

11 Et tantam in se expertus humanitatem, ut pater noster vocaretur, & adoraretur ab omnibus post regem secundus:

12 Qui in tantum arrogantiæ tumorem sublatu est, ut regno privare nos niteretur & spiritu.

13 Nam Mardocheum, ejus fide & beneficiis vivimus, & confortem regni nostri Esther cum omni gente sua novis quibusdam atque inauditis machinis expetivit in mortem:

14 Hoc cogitans ut illis interfecisset, insidiaretur nostræ solitudini, & regnum Persarum transferret in Macedonas.

15 Nos autem, a pessimo mortalium Judæos

ne.

neci destinatos, in nulla penitus culpa reperimus, sed econtrario justis utentes legibus,

16 Et filios altissimi & maximi, semperque viventis Dei, cujus beneficio & patribus nostris, & nobis regnum est traditum, & usque hodie custoditur.

17 Unde eas litteras, quas sub nomine nostro ille direxerat, sciatis esse irritas.

18 Pro quo scelere ante portas hujus urbis, id est, Susan, & ipse qui machinatus est, & omnis cognatio ejus pender in patibulis: non nobis, sed Deo reddente ei, quod meruit.

19 Hoc autem edictum, quod nunc mittimus, in cunctis urbibus proponatur, ut liceat Judæis uti legibus suis:

20 Quibus debetis esse adminiculo, ut eos, qui se ad necem eorum paraverant, possint interficere tertia decima die mensis duodecimi, qui vocatur Adar.

21 Hanc enim diem, Deus omnipotens, mœroris & luctus, eis vertit in gaudium.

22 Unde & vos, inter cæteros festos dies, hanc habetote diem, & celebrate eam cum omni lætitia, ut & in posterum cognoscatur,

23 Omnes, qui fideliter Persis obediunt, dignam pro fide recipere mercedem; qui autem insidiantur regno eorum, perire pro scelere.

24 Omnis autem provincia & civitas, quæ noluerit solemnitatis hujus esse particeps, gladio & igne pereat, & sic deleatur, ut non solum hominibus, sed etiam bestiis invia sit in sempiternum, pro exemplo contemptus, & inobedienciæ.

LIBER JOB.

CAPUT PRIMUM.

Job sanctus & dives, pro filiis vicissim convivium celebrantibus Domino sacrificat; ejus possessiones petenti satanæ Dominus diripiendas exponit, per quem